

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT

Rundskriv/Johtočála H-32/01

Bevilgninger til samiske formål i statsbudsjettet 2002

Juolludeamit sámi áigumušaide 2002 stáhtabušeahhta

Bevilgninger til samiske formål 2002

Som urfolk og minoritet i fire stater har samene behov for og rett til en særlig status i henhold til internasjonal og nasjonal rett. Norge har et særskilt ansvar for utvikling av samenes språk, kultur og levekår. Grunnlovens § 110 a pålegger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske befolkning skal kunne styrke og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Kommunal- og regionaldepartementet har samordningsansvaret for statlig samepolitikk. Prinsippet om departementenes sektoransvar gjelder på alle fagområder, og departementene har ansvar for å følge opp samepolitikken innenfor sine sektorer. Dette gjelder også de ordningene som er overført til Sametinget.

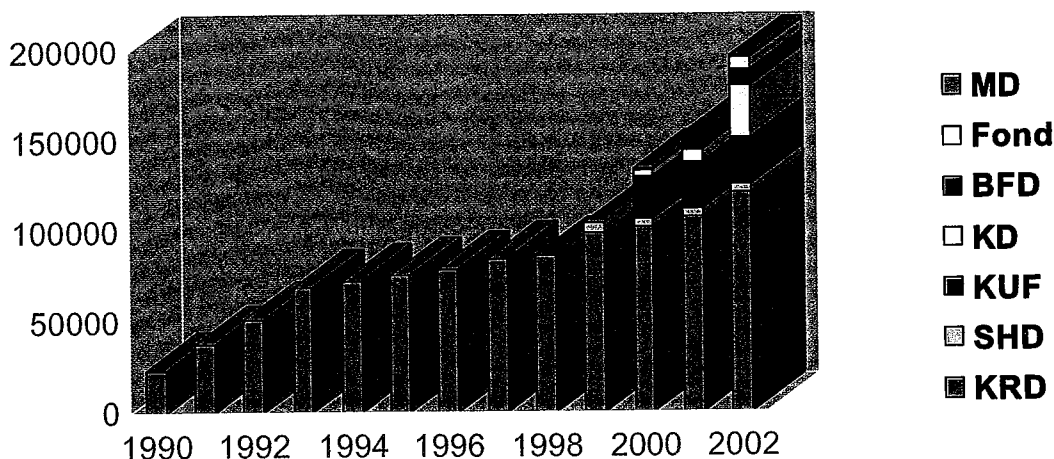
Regjeringen legger årlig fram en stortingsmelding om Sametingets virksomhet. Meldingen bygger på Sametingets årsmelding, og regjeringen kommenterer denne og gjør for øvrig rede for eget arbeid med samiske spørsmål i perioden. Hvert fjerde år legger regjeringen fram en prinsippmelding om statens samepolitikk. Det er lagt fram tre slike prinsippmeldinger: St. meld. nr. 52 (1992-93) i 1993, St. meld. nr. 41 (1996-97) i 1997 med en tilleggs melding våren 1998 (St. meld. nr. 18 (1997-98)), og St. meld. nr. 55 (2000-2001) i august 2001.

Med denne publikasjonen vil regjeringen gi en kort og samlet framstilling av de ulike departementenes forslag til bevilgninger til samiske formål i 2002. Denne oversikten er også gitt ut i 1999 (rundskriv H-12/98), i 2000 (H-29/99) og i 2001 (H-13/00).

Sametinget.....	side
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	2
Kulturdepartementet.....	3
Kommunal- og regionaldepartementet.....	7
Sosial- og helsedepartementet.....	9
Barne- og familiedepartementet.....	12
Landbruksdepartementet.....	14
Miljøverndepartementet.....	16
Utenriksdepartementet.....	19
Justisdepartementet.....	20
	21

Sametinget

Sametinget vil i følge budsjettforslaget forvalte i underkant av 200 mill. kr til samiske formål i 2002. Sametingets første hele driftsår var 1990, og da hadde Sametinget et budsjett på 31,7 mill. kr. Utviklingen er i tråd med myndighetenes målsetting om at Sametinget skal ha større innflytelse og myndighet i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkningen.

Tidligere har Sametinget bl.a. fått ansvaret for å fordele tilskudd til samiske organisasjoner, til kultur- og nærings- og språklige formål, og fått overført ansvaret for en rekke oppgaver fra fagdepartementene av særskilt betydning for samisk kultur. Etter at sameloven ble vedtatt, har det vært en forutsetning at Sametinget skal ha en vesentlig grad av selvråderett og innflytelse i disse spørsmålene.

Sametinget er også tillagt forvaltningsansvar for visse administrative forhold, slik som valg til Sameting og oppnevning av representanter til ulike offentlige organer. Sametinget utøver dessuten myndighet og innflytelse gjennom deltakelse og representasjon i en rekke utvalg, styrer og råd.

Foruten den myndigheten som Sametinget har gjennom sameloven, er Sametinget tillagt myndighet med hjemmel i reindriftsloven og opplæringsloven. Det prinsipielt viktigste området Sametinget er blitt tillagt myndighet over er utdanningsområdet. Opplæringsloven er foreløpig den eneste loven som gir Sametinget beslutningsmyndighet i form av myndighet til å gi forskrifter.

Sametinget fikk i 1999 unntak fra bevilgningsreglementets § 4 om bruttobudsjettering og får hele sin bevilgning fra Kommunal- og regionaldepartementet på én 50-post. Tilsvarende overføres bevilgningene fra Barne- og familiedepartementet, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Kulturdepartementet over 50-poster. Sametinget gis på denne måten et særlig selvstendig ansvar og frihet med hensyn til ressursdisponeringen. Sametinget fordeler bevilgningen innenfor post 50 i sitt plenums-møte i november, med forbehold om Stortingets budsjettvedtak. Med de føringer som er lagt i Stortingets budsjettvedtak, fordeler Sametinget bevilgningen etter egne prioriteringer. Se for øvrig St. meld. nr. 55 (2000-2001) Om samepolitikken, kap. 4 og 5, for nærmere gjennomgang av ordninger og myndighet som er overført til Sametinget.

Sametinget informerer om egen virksomhet på nettsiden www.samediggi.no.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

			(i 1 000 kr)		
Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
206	50	Samisk utdanningsadministrasjon, Tilskudd til Sametinget	24 593	25 954	25 687
221	68	Tilskudd til grunnskolen, Det samiske utdanningsområdet	26 981	27 133	*
222	01	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat, Driftsutgifter	31 954	33 979	24 694
224	68	Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, Det samiske utdanningsområdet	-	-	30 938
232	01	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå, Driftsutgifter	51 945**	47 700	48 600
274	01	Statlige høyskoler, Driftsutgifter	22 914	20 535	23 086
	21	Spesielle driftsutgifter	2 132	2 950	3 321
	45	Statlige høyskoler, Større utstyrskjøp og vedlikehold	3 000	736	777

* Inngår i kap. 224 post 68 fra 2002. ** Regnskapstallet i fjorårets hefte viste skolenes regnskapstørste utgifter med fratrukk av inntekter. Regnskapstallet i årets hefte viser regnskapsførte utgifter.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over en rekke andre kapitler og poster:

Kap.	Post	Tiltak
200	21	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Spesielle driftsutgifter
223	01	Videregående opplæring, Driftsutgifter
	70	Videregående opplæring, Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger
	71	Videregående opplæring, Tilskudd til drift av opplæringsråd
226	21	Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring, Spesielle driftsutgifter
285	52	Norges forskningsråd, Forskningsformål
294	01	Kirkelig administrasjon, Driftsutgifter
	71	Kirkelig administrasjon, Tilskudd til kirkelige formål
295	01	Presteskapet, Driftsutgifter

Kap. 200 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. Kap. 223 Videregående opplæring, post 01 Driftsutgifter og post 71 Tilskudd til drift av opplæringsråd

Over kap. 200 post 21 Spesielle driftsutgifter og over kap. 223 postene 01 og 71 gis det bl.a. tilskudd til Opplæringsrådet for duodji. Opplæringsrådene er lovfestede organer og rådgivende innenfor sitt fagfelt overfor Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Over kap. 200 post 21 finansieres møter i opplæringsrådet. Over kap. 223 postene 01 og 71 bevilges midler til drift av sekretariatet i opplæringsrådet.

Opplæringsrådet for duodji blir i 2001 tildelt om lag 296 000 kroner. Bevilgningen for 2002 foreslås videreført på samme nivå som i 2001.

Kap. 206 Samisk utdanningsadministrasjon, post 50 Tilskudd til Sametinget

Kapittelet finansierer driftsutgifter knyttet til administrering av Sametingets opplæringsavdeling, utgifter til produksjon og utvikling av læremiddel for samiske elever samt råd og veiledning til lærere som gir opplæring til samiske elever i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. I 2001 ble det bevilget om lag 26 mill. kr i tilskudd til Sametinget over dette kapittelet. For 2002 foreslås bevilgningen å utgjøre om lag 25,7 mill. kr.

Kap. 222 Statens grunnskoler og grunnskoleinternat, post 01 Driftsutgifter

Over kap. 222 post 01 bevilges det midler både til samiske formål og til Longyearbyen skole. Midlene skal dekke drift av skole og internat ved Sameskolen i Midt-

Norge, Hattfjelldal, samt kjøp av undervisningstjenester fra Snåsa og Målselv kommuner. Bevilgningen skal også gå til å dekke utgifter til drift av de tidligere statlige grunnskoleinternatene i en overgangsfase og ventelønn for tidligere ansatte ved nedlagte internat. Tabellen nedenfor viser oversikt over antall elever ved de samiske grunnskolene:

	1998-99	1999-00	2000-01
Sameskolen i Midt-Noreg, Hattfjelldal	15	15	6
Sameskolen i Målselv	25	25	27
Sameskolen i Snåsa	29	29	27

Skolen i Hattfjelldal gir i tillegg tilbud om fjernundervisning til elever i til sammen 13 kommuner.

Bevilgningen for 2002 er redusert med kr 6 216 000 i forbindelse med overføring av internatene i Karasjok og Kautokeino til kommunene. Parallelt er kap. 571 post 60 Rammetilskudd til kommuner økt med samme beløp. Av hensyn til det samlede budsjettoplegget er bevilgningsnivået på kapitlet som helhet redusert med 2 mill. kroner i forhold til budsjettet for 2001.

Kap. 223 Videregående opplæring, post 70 Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger

Over dette kapitlet gis det ekstra tilskudd for lærlinger som tegner lærekontrakt i fag som er viktige å bevare, blant annet i duodji. Fra 2002 vil tilskuddsordningen også gjelde reindrift som lærefag.

Kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 68 Det samiske utdanningsområdet

Fra og med budsjettet for 2002 er tilskuddet til opplæring i og på samisk i grunnskolen (tidligere gitt over kap. 221, post 68) og i den videregående opplæringen (tidligere gitt over kap. 231, post 65) samlet på en post. Målet med tilskuddsordningene er å styrke kommunenes økonomiske evne til å gi opplæring i og på samisk, i samsvar med de rettighetene som går fram av § 6-2 i opplæringsloven. Tilskuddet går også til å styrke lærernes kompetanse i samisk språk og kultur.

Omfanget av opplæringen i og på samisk i grunnskolen har de siste årene hatt en økning på 3-4 prosent per år. Antallet studiehjemler har holdt seg relativt stabilt siden 1999. Skoleåret 1998-99 ble kriteriene for fordeling av tilskuddet endret. På bakgrunn av dette har Statens utdanningskontor i Finnmark gjennomført en evaluering av ordningen som nå ligger til behandling i departementet.

Våren 2001 var det totalt 203 elever i videregående opplæring som fikk undervisning i samisk. 197 av disse fikk opplæringen i fylkeskommunale skoler. Dette er på nivå med antallet elever som fikk opplæring i fjor.

Forslaget til bevilgning for 2002, som er på om lag 30,9 mill. kroner, representerer en videreføring av bevilgningsnivået for 2001. Tilskuddet til å styrke lærerkompetansen blir, innenfor gjeldende budsjettamme, utvidet til å gjelde hele det sørsamiske området i 2002.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21 Spesielle driftsutgifter

Arbeidet med å utvikle nettbaserte læremidler og fjernundervisning på samisk vil bli videreført i 2002. Det samme gjelder for Interregprosjektet *Revitalisering av samisk språk og Kvalitetsutvikling i matematikk*. Det har de siste årene vært foretatt en rekke

kartleggingsprøver av samiske skolebarns leseferdigheter i morsmålet. Kartleggingen ventes ferdigstilt i 2001. Evalueringen av grunnskolereformen som blir sluttført i 2003, vil gi viktige innspill til departementets og Sametingets vurdering av behov for revisjon av læreplanverket for den 10-årige grunnskolen (L97) og L97 Samisk.

Kap. 232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå, post 01 Driftsutgifter

Kapittelet omfatter blant annet tilskudd til driften av Samisk videregående skole i Karasjok og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino, samt ulike tilbud til voksne i forbindelse med omstillingen i reindriften.

Det ordinære omstillingsprogrammet for reindriftsnæringen i indre Finnmark ble avsluttet i 1998, men skolen vil fremdeles spille en aktiv rolle som ressurscenter for reindriftsnæringen og i utviklingen og styrkingen av det lokale samfunns- og næringslivet for øvrig.

De to skolene for samisk ungdom har de senere årene merket nedgangen i elevtallet. Det er satt i gang tiltak for å bedre rekrutteringen, særlig til de yrkesfaglige studie-tilbudene ved skolene. I skoleåret 2000-2001 hadde Samisk videregående skole i Karasjok 103 ordinære elever, og Samisk videregående skole og reindriftsskole hadde i alt 93 ordinære elever. Det er satt i gang tiltak for å bedre gjennomstrømningen av elever ved de to skolene.

En evaluering av samisk videregående opplæring under Reform 94 ble ferdigstilt i 2000. Departementet vil følge opp rapporten i samarbeid med Sametinget. Som ledd i dette arbeidet er det satt ned en arbeidsgruppe som har fått i oppdrag å vurdere tilknytningsformen for de to samiske videregående skolene.

Det er fremdeles nødvendig å styrke rekrutteringen av kvalifiserte lærere til de to skolene, særlig i samisk språk og kulturfag. De ekstra økonomiske tiltakene som er satt i verk for å rekruttere lærere vil bli videreført i 2002. Bevilgningen til de to skolene videreføres på om lag samme nivå som i 2001.

Kap. 274 Statlige høyskoler, postene 01 Driftsutgifter, 21 Spesielle driftsutgifter og 45 Større utstyrskjøp og vedlikehold

Under dette kapittelet blir det bevilget midler til drift av Samisk høyskole.

Samisk høyskoles særegne profil er samisk høgre utdanning og samisk forskning. Innenfor dette hovedansvarsområdet er det tre bærende områder for virksomheten:

- Samisk språk og språkutvikling
- Bærekraftig utvikling og forvaltning av miljø og ressurser i det samiske samfunnet
- Samisk utdanning og forståelse

Departementet har godkjent høyskolens faglige profil og lagt til grunn at Samisk høyskole skal ha et nasjonalt ansvar innenfor høgre samisk utdanning. Departementet har også lagt til grunn at høyskolen skal ha en spesiell knutepunktfunksjon innenfor samisk lærerutdanning. Det arbeides nå med sikte på en samlokalisering av Samisk høyskole og Nordisk samisk institutt m.fl. i Kautokeino.

I perioden 2000-2003 pågår det et prøveprosjekt i samisk journalistutdanning ved høyskolen. Utdanningen hadde i 2001 et måltall på 18 studenter. Prosjektet skal evalueres før et ytterligere kull startes opp.

Det er for 2001 bevilget om lag 24,2 mill. kroner til Samisk høyskole over kap. 274. Bevilgningsforslaget for 2002 er på om lag 27,2 mill. kroner.

Kap 285 Norges forskningsråd, post 52 Forskningsformål

Forskningsrådets satsing på samisk forskning har særlig vært knyttet til humaniora og samfunnsvitenskap, men det drives også samisk forskning innenfor næringsutvikling og miljøforskning.

Forskningsrådet har vedtatt en handlingsplan for samisk forskning. Et sentralt element i handlingsplanen er Program for samisk forskning, som løper fra 2001 til 2005. Programmet skal bidra til rekruttering, kompetanseoppbygging over et bredt spekter av fagområder og til utvikling av samisk som vitenskapsspråk. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet bidrar i finansieringen av dette programmet.

I 2001 vil om lag 3 mill. kroner gå til samisk forskning fra kap. 285 post 52. Nivået blir ventelig tilsvarende i 2002.

Kap 294 Kirkelig Administrasjon, post 01 Driftsutgifter og post 71 Tilskudd til kirkelige formål

I driftsbevilgningen som tildeles Kirkerådet under kap 294, post 01, inngår også bevilgningen til Samisk Kirkeråd. Samisk kirkeråd ble opprettet av Kirkemøtet, med formål å være et sentralkirkelig organ for samiske kirkelige spørsmål. I budsjettforslaget for 2002 er det innarbeidet midler til en ny stilling ved Samisk kirkeråd.

Det er gjennom flere år gitt tilskudd til Det Norske Bibelselskap til ny oversettelse av deler av Bibelen til samiske språk. Det nye testamentet ble ferdig oversatt til nord-samisk i 1998. Samtidig startet arbeidet med å oversette Det gamle testamentet til nordsamisk. Bevilgningsforslaget for år 2002 under denne posten, som er på kr 1 050 000, gjelder i hovedsak dette arbeidet. Oversettelsesarbeidet ventes å pågå i 10 år.

Kap 295 Presteskapet, post 01 Driftsutgifter

Som en del av kirkens prestejeneste, som finansieres over kap 295, post 01, inngår også kirkelig betjening av den samiske befolkning. Det er f. eks. samisktalende prester og kateket i Nord-Hålogaland bispedømme, og en særlig prestestilling for sørsamene i Nidaros bispedømme. I Nord-Hålogaland er det også en stiftskapellan med tjeneste blant spredtboende samer. Kirken har også en tolketjeneste, som omfatter tre tolker i 70 pst stilling og to tolker i 20 pst stilling.

Kulturdepartementet

			(i 1 000 kr)		
Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
320	53	Samiske kulturformål	0	0	
320	79	Utstillingsvederlag	100	100	0
321	73	Kunstnerstipend m.m.	987	1 193	0
323	78	Samisk musikkfestival	280	406	0
324	70	Beaivváš Sámi Teáhter	9 946	10 244	0
326	78	Tilskudd til mobil bibliotekjeneste i samiske områder *		3 212	0
326	78	Samisk spesialbibliotek		3 593	0
328	70	De Samiske Samlinger	3 526	2 870	0
329	78	Samisk arkiv	2 788	652	0
335	75	Tilskudd til samiske aviser	633	8 000	11 000
			8 000	10 000	

*Inngikk i kap. 326 post 60

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapittel:

Kap.	Post	Tiltak
326	01	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (Nasjonalbiblioteket)
334	72	Knutepunktinstitusjoner

Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 53 Samiske kulturformål

Kulturdepartementet har tidligere overført det administrative og økonomiske ansvaret for ulike kulturtiltak til Sametinget. Midler til samiske kulturtiltak er også overført fra Norsk kulturråd. Midlene er lagt inn som en del av Kommunal- og regionaldepartementets overføringer til Sametinget. Med dette er Sametinget gitt større muligheter til selv å ta hånd om kulturtiltak rettet mot den samiske befolkning.

I St. meld. nr. 55 (2000-2001) Om samepolitikken er det foreslått å overføre ytterligere statlige tilskudd til samiske kulturtiltak til Sametinget. Etter drøftelser med Sametinget foreslås følgende institusjoner og tiltak, som tidligere delvis har fått øremerkede bevilgninger over Kulturdepartementets budsjett, eller tilskudd gitt på grunnlag av søknad, overført til Sametinget:

- Samiske festivaler
- Samiske kunstnerstipend og stipendkomitevederlag
- Utstillingsvederlag til samiske kunstinstitusjoner
- Beaivváš Sámi Teáhter
- Stedsnavntjenesten og oppfølging av samelovens språkregler
- Samisk spesialbibliotek
- Mobil bibliotekjeneste – samiske bokbusser
- Samiske museer på tilskuddsordningen for museer
- De samiske Samlinger
- Samisk arkiv

Bevilgning til disse tiltakene i 2001 utgjør til sammen 26,2 mill. kr. Det er lagt inn en økning i den samlede bevilgningen som gir rom for driftsmidler til lulesamisk bokbuss, økt virksomhet, og som også vil dekke Sametingets administrative kostnader. For å gi Sametinget størst mulig grad av frihet ved disponeringen av midlene, er disse samlet under én post som en samlet bevilgning på Kulturdepartementets budsjett, kap. 320 Allmenne kulturformål, post 53 Samiske kulturformål. Den totale bevilgningen over kap 320 post 53 foreslås til 29,1 mill. kr i 2002.

Når det gjelder Stedsnavntjenesten skal midlene dekke lønnsutgiftene til sekretær for samiske stedsnavn, overhead samt honorar og reiseutgifter til de samiske navne-konsulentene. I "Oppfølging av samelovens språkregler" ligger at dette er midler som skal dekke eventuelle merutgifter for Fylkesmannen i Finnmark i forbindelse med samelovens språkregler. For nærmere beskrivelse av de ulike tiltakene som overføres til Sametinget, se "Bevilgninger til samiske formål 2001" (H-13/00) fra Kommunal- og regionaldepartementet.

Kap. 326, post 01 Språk-, litteratur- og bibliotekformål – Samisk bibliografi

Nasjonalbiblioteket har siden 1993 hatt samisk bibliografi som særskilt oppgave. I tillegg til det samiskspråklige materialet tas det også med litteratur på andre språk, innen alle fag og emner som berører samiske forhold. Målet er en fellesnordisk bibliografi. Hittil er Samisk bibliografi blitt utgitt i trykt form tre ganger, og den er tilgjengelig som elektronisk dokument.

Kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner

Det er en forutsetning for tilskuddet til Nordnorsk filmsenter AS under kapittel 334 Film- og medieformål post 72 Knutepunktinstitusjoner at det skal produseres minst én samisk film i året med støtte fra selskapet. Ordningen ble gjort permanent fra budsjetterminen 2000 etter å ha vært en prøveordning fra 1997.

Kap. 335 Pressestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser

Tilskudd til samiske aviser bevilges under kapittel 335 Pressestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser. De samiske avisene har mottatt statsstøtte siden 1979, fra 1987 over en egen budsjettpost. Tilskuddsordningen er regulert i forskrift av 17. mars 1997 om tilskudd til samiske aviser. Pressestøtten er først og fremst begrunnet ut fra hensynet til pressens betydning for demokrati og ytringsfrihet. I tillegg har de samiske avisene en viktig oppgave i forhold til opprettholdelse og videreutvikling av samisk skriftspråk. I 2001 blir det bevilget 10 mill. kr under denne posten, en økning på 2 mill. kr fra året før. For budsjetterminen 2002 foreslås det bevilget 11 mill. kr.

Kap 320 Allmenne kulturformål, post 73 Nasjonale kulturbygg

Østsamisk museum i Neiden er samisk tusenårssted. Statlig investeringstilskudd til museet bevilges under denne posten. Kulturdepartementet foreslår at det i 2002 gis 2,5 mill. kr i tilskudd til prosjektering av en museumsbygning på 1.030 m² brutto. Statsbygg har gitt en foreløpig vurdering av aktuell lokalisering. Sametinget vil ta hovedansvaret for driften av museet, og Sør-Varanger kommune vil gi tilskudd til driften. Den lokale forankringen av museet skal sikres i den framtidige styringsstrukturen. Sametinget vurderer eierforhold, organisering og drift i samarbeid med Sør-Varanger kommune og Finnmark fylkeskommune.

Kommunal- og regionaldepartementet

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
540	50	Sametinget			
540	54	Avkastning av Samefolkets fond	101 234	106 900	120 100
541	70	Tilskudd til samiske formål	0	0	7 400
541	71	Kompetansesenter for urfolks rettigheter	1 786	3 430	1 300
541	72	Samisk språk, informasjon o.a.	0	0	1 800
			0	0	2 500

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	Post	Tiltak
500	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag
500	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd
551	51	Tilrettelegging for næringsutvikling

Overordnet mål i samepolitikken

Grunnloven § 110a og sameloven er grunnlaget for regjeringens målsetting om å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppen kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Regjeringens mål kommer for øvrig til uttrykk i følgende målsettinger:

1. Økt myndighet til Sametinget

Regjeringen har som mål å gi Sametinget større politisk innflytelse og økt myndighet i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkningen. Regjeringen foreslår at forvaltningen av institusjoner og tiltak, som tidligere delvis har fått øremerkede bevilgninger over Kulturdepartementets budsjett, eller tilskudd gitt på grunnlag av søknad, overføres til Sametinget. Se omtale under Kulturdepartementet.

2. Et levende samisk språk

Aktiv bruk av samisk språk står sentralt i den videre utvikling av samisk kultur. Samelovens språkregler følges i dag ikke opp i tilstrekkelig grad. For den samiske befolkningen er det avgjørende at grunnleggende informasjon produseres og presenteres på samisk, og at den gjøres allment tilgjengelig. Regjeringen vil øke bevisstheten i forvaltningen om hva slags informasjon som bør oversettes, og hvordan informasjonsformidlingen bør foregå. Det vil bli etablert et samisk språkvalg på Regjeringens internettsider, ODIN, slik at stortingsmeldinger, proposisjoner, lover, forskrifter og andre dokumenter som er publisert på samisk gjøres tilgjengelig på internett.

Kommunal- og regionaldepartementet nedsatte i januar 2001 en arbeidsgruppe som vurderer om berørte kommuner og fylkeskommuner får dekket sine faktiske utgifter til tospråklighet. Arbeidsgruppen setter fokus på om kommunene/fylkeskommunene a) får dekket de utgiftene de i dag har til tospråklighet, b) har ressurser til å fylle de kravene som stilles i lovbestemmelsene som omtaler tospråklighet, og c) hva som må til for å oppnå målet om likestilling mellom språkene. Arbeidsgruppen avslutter sitt arbeid i løpet av 2001. På bakgrunn av arbeidsgruppens foreløpige vurderinger og anbefalinger samt Sametingets budsjettforslag for 2002, vil departementet overføre 10,2 mill. kr til Sametinget til fordeling på de aktuelle kommunene for 2002.

3. Økt samisk forskning og kunnskapsutvikling

Se omtalen under kap. 500, post 21 og 50.

4. Motvirke negative holdninger og samisk diskriminering

Kommunal- og regionaldepartementet vil iverksette en holdnings- og informasjons-satsing om samer og samiske forhold, se kap. 541, post 72. Departementet vil med jevne mellomrom utgi et informasjonsbrev om samiske spørsmål.

Kap. 500, post 21 Spesielle forsknings- og utredningsprogram/Kap. 500, post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd

Postene omfatter forsknings- og utredningsvirksomhet innenfor alle ansvarsområdene til Kommunal- og regionaldepartementet. I 2001 var det satt av 1,3 mill. kr til samiske formål. Bevilgningen for 2002 avgjøres senere.

Det er stort behov for kunnskap om forhold som angår samisk befolkning. Norges forskningsråd vedtok høsten 2000 en 5-årig handlingsplan for samisk forskning.

Kommunal- og regionaldepartementet har siden 2000 bevilget midler til Makt- og demokratiutredningen (Universitetet i Tromsø), som skal kartlegge noen av de faktorene som påvirker maktforholdet mellom den norske majoritetsbefolkning og den samiske minoritetsbefolkning, samt betingelsene for så vel det norske folkestyret som samenes mulighet til selvbestemmelse. Prosjektet planlegges ferdigstilt i 2002.

For å samle kunnskap om samisk forskning og fremme samarbeid mellom samiske forskningsinstitusjoner, har departementet i 1998-2000 bevilget midler til Universitetet i Tromsø, som i samarbeid med Samisk høgskole og Nordisk samisk institutt står bak et nettverksprosjekt for samisk forskning. For å etablere metoder for forskning om samiske rettigheter, samt systematisere og offentliggjøre historisk kunnskap som hittil har vært ukjent, har departementet i 1999-2001 bevilget midler til Nordisk samisk institutt til et forskningsprosjekt om samisk rettsutvikling i nyere tid.

Kap. 540, post 50 Sametinget

Sametinget forvalter i dag en rekke tilskuddsordninger og oppgaver som er overført fra departementene. Sametinget som samepolitisk organ er ikke underordnet regjeringen.

Regjeringen foreslår at det i 2002 bevilges 120,1 mill. kr over post 50. I forhold til 2001 er dette en økning på 12,3 pst. I denne økningen ligger 10,2 mill. kr som tidligere er gitt som skjønnsmidler til kommuner med særlige utgifter til tospråklighet, jf. kommuneproposisjonen (St.prp. nr. 82 (2000-2001)) og Innst. S. nr. 326 (2000-2001). Sametinget fordeler midlene til kommuner og fylkeskommuner. Bevilgningen omfatter også midler til administrasjon av tospråklighetsmidlene. Bevilgningen omfatter også 0,6 mill. kr fra Landbruksdepartementet til en stilling som skal arbeide med reindriftssaker. Sametinget er gitt 0,6 mill. kr i merverdiavgiftskompensasjon.

I 2001 ble det gitt 1,2 mill. kr til tiltak knyttet til sametingsvalget høsten 2001. Disse midlene er for 2002 tatt ut av budsjettet.

Kap 540, post 54 Avkastning av Samefolkets fond

Stortinget vedtok 16. juni 2000 å bevilge 75 mill. kr til et "Samefolkets fond" i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2000. Om fondets formål uttalte flertallet i finanskomiteen at avkastningen av fondet skal gå til forskjellige tiltak som vil styrke samisk språk og kultur. Beløpet som stilles til Sametingets disposisjon over budsjettet for 2002 omfatter renteavkastningen fra 1. juli 2000 til 31. desember 2001, og utgjør 4,5 mill. kr. Avkastningen av fondet er ikke en del av Sametingets rammebevilgning.

Kap. 541, post 70 Tilskudd til samiske formål

Alle postene under kap. 541 forvaltes av Kommunal- og regionaldepartementet. Regjeringen foreslår at det bevilges til sammen 1,3 mill. kr over denne posten i 2002. Formålet er å støtte aktiviteter som kan bidra til å bevare, utvikle og fremme ny kunnskap om samisk identitet, språk, kultur og samfunnsliv.

Kap 541, post 71 Kompetansesenteret for urfolksrettigheter

Regjeringen tar sikte på at senteret skal være i drift fra årsskiftet 2001/2002. Senteret skal lokaliseres i Kautokeino. Hensikten med å opprette et kompetansesenter for urfolks rettigheter er å øke kunnskapen om denne delen av menneskerettighetene. Kommunal- og regionaldepartementet foreslår at det avsettes 1,8 mill. kr i 2002. I tillegg deltar Utenriksdepartementet i finansieringen av senteret med 1,2 mill. kr i 2002. Kommunal- og regionaldepartementet avsatte kr 850 000 til etableringen av senteret i 2001, mens Utenriksdepartementet har satt av kr 600 000 til dette.

Kap 541, post 72 Samisk språk, informasjon, o.a.

Posten er knyttet til regjeringens satsning på samisk språk og informasjon på samisk fra norske myndigheter, og informasjon om samiske forhold til allmennheten, jf. tiltakene som er fremmet i St.meld. nr. 55 (2000-2001) Om samepolitikken. Til dette formålet avsettes det 2,5 mill. kr i 2002. Blant tiltakene som skal settes i verk er etablering av et eget samisk språkvalg på ODIN. Arbeids- og administrasjonsdepartementet avsetter i 2002 0,5 mill. kr til dette formålet. For øvrig vil regjeringen iverksette en holdnings-/informasjonssatsing om samer og samiske forhold. Regjeringen vil nedsette en arbeidsgruppe med deltakelse fra Sametinget, som skal utarbeide forslag til informasjonstiltak. Regjeringen vil også sette i gang FoU-virksomhet for å avdekke nærmere noen av årsakene til ulike holdninger til samer og samiske forhold.

Kap. 551, post 51 Tilrettelegging for næringsutvikling - Omstillingsprogrammet for Indre Finnmark

Omstillingsprogrammet for Indre Finnmark ble avsluttet i sin opprinnelige form ved årsskiftet 1998-1999. I en overgangsperiode på 2 år, dvs. 1999 og 2000, er det drevet ekstraordinært omstillingsarbeid før en fra 2001 overførte tiltak i kommunene i Indre Finnmark til det ordinære virkemiddelapparatet.

Finnmark fylkeskommune har i perioden hatt det overordnede ansvaret for omstillingsarbeidet. Et utviklingsforum, der fylkeskommunen, Sametinget, kommunene Kautokeino, Karasjok, Porsanger og Tana er representert, har hatt det overordnede ansvaret for samordning og overvåking av utviklingen i Indre Finnmark. På kommunenivå har samarbeid gjennom en egen interkommunal gruppe fortsatt, tett koblet opp mot utviklingsforumet.

Det ble i 2000 avsatt 18 mill. kr til omstillingsarbeidet i Indre Finnmark. Midlene ble fordelt til kommunale næringsfond, styrking av kommunenes plan- og næringsavdelinger, virkemiddelrammen for fylkeskommunen og SND, og til styrking av administrasjonen i fylkeskommunen, Sametinget og kontaktgruppen mellom kommunene. Satsing overfor ungdom har også vært et prioritert område, og det er etablert servicekontorer for ungdom i alle de fire kommunene. Departementet vil primo 2002 starte opp en totalevaluering av hele omstillingsperioden.

Sosial- og helsedepartementet

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
701	21.05	Plan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning	-	7 300	Ikke spesifisert
701	21.06	Tilskudd til spesialisthelsetjeneste i samiske områder	2 800	2 800	*
732	74	Regionale helseforetak	-	-	2 800

*Bevilgningen gis over kap. 732 fra 2002.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapittel:

Kap.	Post	Tiltak
743		Psykisk helsevern

Kap. 701 Oppfølging av NOU 1995:6 Plan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning

For 2001 disponeres 5,3 mill. kr til forsøks- og utviklingsarbeid, hvorav 4,6 mill. kr ble overført til Sametinget for videre fordeling. Dette inkluderer videreføring av rehabiliteringsstipend. Prosjektvirksomheten har fått en bedre geografisk spredning, med tiltak også i kystkommuner og sørsamiske områder. Departementet vil høsten 2001 inngå avtale om evaluering av forsøksvirksomheten og den øvrige oppfølging av NOU 1995:6.

Sosial- og helsedepartementet har tildelt Universitetet i Tromsø 2 mill. kr for drift av Senter for samisk helseforskning. Formålet med senteret er å framskaffe dokumentasjon som vil bedre kunnskapsgrunnlaget for faglig utvikling av helse- og sosialtjenester til samisk befolkning. Senteret har i det første driftsåret arbeidet med en oversikt over samisk kompetanse i sektoren, og i samarbeid med Statens helseundersøkelser (SHUS) startet planlegging av en helse- og levekårsundersøkelse i samiske områder. Undersøkelsen blir en tilpasning til SHUS sin befolkningsundersøkelse i Troms og Finnmark.

Budsjettforslag 2002

For 2002 tilføres Sametinget midler til en fast fagstilling, slik at rollen som politisk premissleverandør for Regjeringen i helse- og sosialsektoren kan ivaretas bedre. Dette er særlig aktuelt i forbindelse med eierstyringen av helseforetakene i forhold til den samiske befolknings behov. Den samiske befolkning må kunne forvente at statlige virksomheter holder tilfredsstillende standard når det gjelder språklig tilrettelegging og kulturforståelse. Driften av Senter for samisk helseforskning trappes opp i samsvar med plan. Både forskningssenteret og Sametinget vil ha en rolle i samarbeidet innen WHO om urfolks helse. Den omtalte helse- og levekårsundersøkelsen finansieres særskilt. De øvrige forsknings- og utviklingstiltakene videreføres. Regjeringen viser ellers til den handlingsplan som er publisert høsten 2001. Oppfølging av tiltakene her vil avhenge av de årlige budsjettvedtak.

Kap. 732 Regionale helseforetak. Tilskudd til spesialisthelsetjeneste i samiske områder

Fra 1.01.2002 overtar staten ansvar for all spesialisthelsetjeneste fra fylkeskommunene. Tjenestene organiseres i fem statlige regionale helseforetak. Bevilgningen på 2,8 mill. kr til Finnmark fylkeskommune til drift av spesialisthelsetjenesten til den samis-

ke befolkning foreslås lagt inn i rammen til det regionale helseforetaket for Nord-Norge (Helse Nord) fra 2002. Det gis føringer i eierstyringen av Helse Nord om at midlene går til formålet, dvs. tilskudd til fagstillinger ved Spesialistlegesenteret, Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk og Psykiatrisk ungdomsteam – alle tjenester lokalisert i Karasjok.

Kap. 743 Psykisk helsevern

Finnmark fylkeskommune har levert til Sosial- og helsedepartementet sitt forslag til plan for opptrapping innen psykisk helsevern. Planen, som inneholder opptrapping av BUP Karasjok og Distriktpsikiatrisk senter i Lakselv til nasjonale kompetansebaser for tjenester til samiske befolkning, ligger til behandling i Sosial- og helsedepartementet. Investeringer til bygging av familieavdeling og akutt plasser for ungdomspsykiatrien er prioriterte tiltak. Det er fortsatt uklart hvor stort beløp formålet tildeles i 2002.

Barne- og familiedepartementet

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
856	60	Tilskudd til samiske barnehager	7 000		
856	50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	*	8 110	8 113

*Tilskudd til samiske barnehagetilbud ble bevilget som en del av en større bevilgning over kap. 856, post 60 Driftstilskudd til barnehager.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende kapitler og poster:

Kap.	Post	Tiltak
854	63	Tiltak i barne- og ungdomsvernet, Særskilte tiltak
857	70	Barne- og ungdomstiltak, Barne- og ungdomsorganisasjoner
857	71	Barne- og ungdomstiltak, Utviklingsarbeid
857	79	Barne- og ungdomstiltak, Internasjonalt ungdomsarbeid

Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet, post 63 Særskilte tiltak

Målet om et barnevern til barnets beste innebærer et barnevern til samiske barns beste der også samisk språk og kultur oppleves som viktig og likeverdig. Når det gjelder forsøks- og utviklingsarbeid innen samisk barnevern kanaliserer Barne- og familiedepartementet i hovedsak sine tilskudd til Barnevernets utviklingssenter i Nord-Norge i form av driftstilskudd. Senteret har konsentrert sin virksomhet om barneverntjenesten i forhold til samiske barn, ungdom og familier.

Kap. 856 Barnehager, post 50 Tilskudd til samiske barnehagetilbud

Departementet har inntil 2000 gitt et særskilt tilskudd til samiske barnehager. Formålet med tilskuddet har vært å tilrettelegge for at samiske barn skal få utvikle sitt språk og sin kulturbakgrunn i barnehagen. Tilskuddet ble overført Sametinget fra 1.1.2001.

Av praktiske årsaker har Sametinget fulgt Barne- og familiedepartementets retningslinjer ved tildeling av særskilt tilskudd for 2001. Sametinget har utarbeidet forslag til nye retningslinjer som er sendt på bred høring. Nye retningslinjer vil tre i kraft fra 1.1.2002.

I 2000 ble det gitt tilskudd til 49 samiske barnehager som ga tilbud til omlag 900 samiske barn. Det er etablert samiske barnehager i fylkene Finnmark, Troms, Nordland, Sør-Trøndelag, Hedmark og Oslo.

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak, post 70 Barne- og ungdomsorganisasjoner

Posten omfatter nasjonal grunnstøtte og prosjektstøtte til de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene. Formålet med tilskuddsordningene er å legge til rette for barns og unges deltakelse i barne- og ungdomsorganisasjonene. Organisasjonene skal sikres og styrkes som arena for medbestemmelse og demokrati og som redskap for barns og unges deltakelse i samfunnet. Tilskuddene skal bidra til at organisasjonene kan drive nasjonalt og internasjonalt arbeid, herunder sentral koordinering og opplæringsvirksomhet. Tilskuddene skal være en stimulering av aktivitet og medvirke til mangfold i organisasjonslivet.

Regelverket for støtte til barne- og ungdomsorganisasjoner gir rom for tilskudd til små organisasjoner med begrenset rekrutteringsgrunnlag, deriblant de samiske. Samiske ungdomsorganisasjoner som NSRs Ungdomsutvalg og Davvi Nuorra har fått tilskudd til drift, prosjekter og internasjonale aktiviteter.

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak, post 71 Forskning og utviklingsarbeid

Barne- og familiedepartementet ser det som viktig å bidra til en fortsatt satsing rettet mot samiske barn og ungdommer. Departementet vil arbeide for å synliggjøre samiske barn og ungdommers interesser og behov, og bidra til at disse blir ivaretatt i kommuner med samisk befolkning. Departementet vil samarbeide med Sametinget om utvikling av tilbud i kommunene som styrker samiske barn og unges identitet og tilhørighet til det samiske samfunnet.

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak, post 79 Internasjonalt ungdomssamarbeid m.v.

Ungdomsspørsmål har nå blitt en etablert del av Barentssamarbeidet. I mai 2001 arrangerte Barne- og familiedepartementet en konferanse om ungdomspolitik i Barentsregionen. På denne konferansen ble ungdomsministrene i regionen enige om en handlingsplan som skal stimulere til økt kontakt og samarbeid mellom ungdomsgrupper i Barentsområdet. Det vil bli gitt støtte til strukturer for ungdomsinformasjon og til flernasjonale prosjekter og aktiviteter. Prosjekter som fremmer samisk språk og kultur og samarbeid mellom urfolksungdom vil bli prioritert. Samiske ungdomsorganisasjoner er representert i Barents Regional Youth Forum (BRYF) som vil spille en sentral rolle i den videre utviklingen av ungdomssamarbeidet i Barentsregionen.

Landbruksdepartementet

		(1000 kr)		
Kap.	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
1147	Reindriftsforvaltningen	40 582	37 504	33 839
1151	Til gjennomføring av reindrifftsavtalen	93 577	83 000	103 000

Kapittel 1147 Reindriftsforvaltningen

		(i 1 000 kr)		
Post	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
01	Driftsutgifter	25 138	28 564	28 044
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 569	3 028	3 061
70	Tilskott til fjellstover	594	625	625
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	10 281	5 287	2 109
Sum kap 1147		40 582	37 504	33 839

Reindriftsforvaltningen skal legge til rette for at målene i reindriftspolitikken blir nådd. Reindriftsforvaltningen forvalter reindrifftsloven og virkemidlene under reindrifftsavtalen. Reindriftsforvaltningen er også sekretariat og utøvende organ for Reindrifftsstyret og områdestyrene og har en rådgivende funksjon i forhold til næringen.

Reindriftspolitikken bygger på to selvstendige verdigrunnlag; en næringspolitisk produksjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. De reindriftspolitiske målene er sammenfattet i begrepet "En bærekraftig reindrift". Med dette menes en reindrift som har økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft.

Rapport 2000

Arbeidet med fastsetting av høyeste reintall for distriktene i Finnmark er påbegynt. Mye tid er brukt til kommunikasjon med næringen, media og andre offentlige organer. Reindriftsforvaltningen har et ansvar for å ivareta reindrifften sine arealinteresser i den almene arealforvaltningen. Dette skjer i hovedsak gjennom arealplan- og arealsakprosesser etter plan- og bygningsloven. Reindrifften sine arealbrukskart er under revisjon i sammenheng med distriktsplanarbeidet. Disse kartene er viktige for å få synliggjort reindrifften sin arealbruk og med det sikre næringen sin plass i kommuneplanene.

Behandlingen av søknader om rovdyrerstatninger har vært svært arbeidskrevende grunnet store rovdyrtaf. Reinen finner sin føde i utmark hele året. Dette gir i seg selv en øket tapsrisiko som gjør reindriftsnæringen spesielt sårbar ved en økning i rovdyrstammene. Tapene er nå i enkelte distrikt så store at grunnlaget for en bærekraftig reindrift er i fare.

Fra Reindrifftens utviklingsfond er det overført 2 mill kroner til Samisk utviklingsfond. Midlene er blitt benyttet til binæringer knyttet til reindrift.

Arbeidet med å styrke kvinne- og familierettede tiltak er kommet i gang. Det er opprettet ei referansegruppe for kvinnerettede tiltak. Videre er det over hele landet etablert et kvinnenettverk.

Gjennom kontaktmøte på fylkesplan har forvaltningen informert om reindrift både på politisk og administrativt plan. Utøverne har fått tilsendt forskrifter både på norsk og samisk. Reindriftsagronomene har holdt orienteringsmøter for utøverne om Reindrifftsavtalen 1999/2000. Reindriftsforvaltningen har engasjert Web-designer og fått lagt grunnlaget for egen Web-side på Internett.

Budsjettforslag 2002

For å nå målet om en økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift må reintallet i Finnmark reduseres, verdiskapingen på grunnlag av kjøtt og biprodukter øke samt tiltak for å redusere rovdyrtapene gjennomføres. Tilpassing av reintallet til beiteressursene, lav produksjon og nye distriktsinndelinger er hovedutfordringer i Finnmark. Det skal satses på en sterkere samordning av økonomiske og juridiske virkemidler for å oppnå en stabil og optimal utnytting av beiteressursene. Arbeidet med å fastsette øvre reintall skal slutføres.

På generell basis vil sikring av beitearealene mot inngrep være den viktigste utfordringen i tillegg til rovdyrproblematikken. Dokumentasjon av reindriften arealbruk og rettigheter er avgjørende for næringens framtid. Det er viktig at dette arbeidet blir prioritert slik at forvaltningen kommer i forkant av og med innspill til for eksempel kommune- og fylkesplaner. Nettverk og allianser til andre offentlige organ skal gjøre det kjent og øke aksepten for reindriften sitt nærvær.

Det skal satses mer på etablering av tilleggsnæringer i sammenheng med dagens reindrift. Tilleggsnæringer er særlig viktig for kvinnene og for å ta vare på helheten i reindriftenkulturen. Reindriften vil på den måten medvirke til at verdifulle trekk ved samisk kultur blir holdt ved like og ført videre.

Reindriftenforvaltningen skal fortsette arbeidet for et enklere og bedre regelverk for tilskuddsordningene og for bedre forståelse av virkemidlene sitt innhold. Reindriften er en arealkrevende næring. Dette kan føre til konflikter i forhold til andre interesser. Reindriftenforvaltningen skal i denne sammenheng delta aktivt i arbeidet med å utvikle konfliktforebyggende tiltak i forhold til andre næringsinteresser.

Reindriftenforvaltningen må drive aktiv informasjonsvirksomhet for sine ansvarsområder overfor et større publikum, og formidle informasjon om utviklingen i reindriften og de sentrale verdiene reindriften tar vare på.

Forvaltningen skal også være omstillingsdyktig og formålseffektiv, og ha et kostnadseffektivt rettleidnings- og styringsapparat overfor reindriftenområdekantorene og den enkelte reindriftenutøver. Med fokus på ledelse og styring skal Reindriftenforvaltningen arbeide for en mer effektiv oppnåelse av gitte politiske mål innenfor gitte økonomiske rammer.

Kapittel 1151 Til gjennomføring av reindriftenavtalen

Post	Tiltak	(i 1 000 kr)		
		Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
51	Tilskott til Utviklings- og investeringsfondet			
72	Tilskott til organisasjonsarbeid	39 200	33 700	49 700
75	Kostnadsenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	4 400	4 800	5 300
79	Velferdsordninger	44 607	42 700	46 200
82	Kostnader vedrørende radioaktivitet i rein	1 800	1 800	1 800
	Sum kap 1151	3 570		
		93 577	83 000	103 000

Kapittelet omfatter bevilgninger til gjennomføring av reindriftenavtalen, samt bevilgning for dekning av kostnader i forbindelse med radioaktivitet i reinkjøtt. Reindriftenavtalen er, ved siden av reindriftenloven, det viktigste operative redskapet til å følge opp målene og retningslinjene i reindriftenpolitikken. Her fastsettes bruken av de økonomiske virkemidler, bl.a. ut fra reindriftenlovens intensjoner og bestemmelser. For nærmere omtale av mål og strategier i reindriftenpolitikken vises det til St prp nr 70 (2000/2001) og Innst S nr 317 (2000/2001).

Rapport 2000

Det er store forskjeller i det økonomiske resultatet mellom områdene, noe som reflekterer ulikheter i produksjonstilpasning og effektivitet i næringen. Det totale økonomiske resultatet for næringen er svakt. Inntektsfordelingen er ennå skjev, og den økonomiske og sosiale situasjonen for en del driftsenheter i Finnmark er svært vanskelig.

Inngrep, som hver for seg er små og isolert sett kan være marginale for reindriftsnæringen, er en alvorlig trussel for reindriften arealgrunnlag. Disse sakene blir vurdert enkeltvis, og konsekvensene av den samlede effekten av inngrepene blir ikke vurdert. Det er en vesentlig utfordring å sikre reindriften arealgrunnlag ved å hindre en fragmentering av beiteland. Reintallet synes å være i samsvar med ressursgrunnlaget i alle områdene unntatt Karasjok reinsogn i Øst-Finnmark og i Vest-Finnmark der misstilpasning, som en av flere årsaker, har resultert i vesentlig produksjonssvikt. Det må også legges til at forhold som forstyrrelser, både av mennesker og rovdyr, vanskelige klimatiske forhold, driftsform og bruken av beiteområdene er sentrale for reinens kondisjon. Det er likevel uten tvil at beitenes tilstand i enkelte områder er hovedårsaken til at man i flere år har hatt lav produktivitet og høy dødelighet.

Radioaktivt nedfall etter Tsjernobylulykken i 1986 skaper fremdeles ekstra kostnader for reindriftsnæringen. En tiltakspakke ble derfor finansiert av staten for å holde næringsutøverne i reindriften skadesløse.

Reduksjon av flokkene som følge av rovdyrtap fører til redusert produksjon både på kort og lang sikt. På kort sikt medfører dette redusert kjøttproduksjon i tapsåret, og på lang sikt har man i tillegg bortfall av kalve- og kjøttproduksjon fra tapte livdyr.

For en detaljert resultatrapport for reindriftspolitikken vises det til kap. 3 i St prp 70 (2000/2001), der det er lagt fram materiale som viser utviklingen på flere områder.

Reindriftsavtalen 2001/2002

Avtalen legger vekt på å følge opp forutsetningene som ligger i St meld nr 28 (1991-92) og Innst S nr 167 (1991-92). Reindriftsavtalen for 2001/2002 har en ordinær ramme på 103 mill kroner som er en økning på 20 mill kroner. I tillegg er det satt av en disposisjonsbevilgning på 3,5 mill kroner til dekning av kostnader knyttet til radioaktivitet. Avtalens viktigste mål er å stimulere til størst mulig verdiskaping innenfor gitte rammer, tilpasse tallet på driftsenheter til ressursgrunnlaget og bidra til inntektsutjevning. Med bakgrunn i disse målene ble det bl.a. avsatt 7 mill kroner til et eget Verdiskapingsprogram for reindriften over Reindriften utviklingsfond. Verdiskapingsprogrammet skal bidra til økt verdiskaping for næringsutøverne bl.a. gjennom økt lokal foredling. Satsingsområdene er en gjennomgang av regelverk som kan være til hinder for øket verdiskaping, mobilisering og nettverk, rettleiding, motivering og kompetanseheving. Verdiskapingsprogrammet for reindrift vil omfatte alle sider ved reindriften som kan gi økt verdiskaping i næringen.

Videre er det satt av 12 mill kroner over Reindriften utviklingsfond til innløsning av driftsenheter og andre strukturtiltak i distriker med behov for tiltak for tilpasning av tallet på driftsenheter og reintallet. Innløsning av driftsenheter i område med for lite beiteressurser i forhold til dagens reintall er et effektivt tiltak for å bedre vilkårene i næringen. Tiltaket skal brukes målrettet mot områder med slike problemer.

Lovbaserte tiltak for å bedre reintallstilpasningen til beiteressursene for deler av Finnmark inngår ikke i avtalen. Slike tiltak er som nevnt under kap 1147 under forberedelse og vil bli fremmet etter reindriftenlovens bestemmelser.

Miljøverndepartementet

					(i 1 000 kr)	
Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002	
1429	72.7	Tilskudd til samiske kulturminner		1 000	1 000	

Kap. 1429 Riksantikvaren, post 72.7 Tilskudd til samiske kulturminner

I forbindelse med at Sametinget ble omorganisert pr. 1. januar 2001 ble det foretatt en endring i forskrift om faglig ansvarsfordeling etter kulturminneloven ved at Sametinget ble overført tilsvarende myndighet som tidligere var lagt til Samisk kulturminneråd. Ordningen er etablert som en prøveordning over tre år.

Miljøverndepartementet har etablert en egen tilskuddsordning over Riksantikvarens budsjett til gjennomføring av konkrete vernetiltak innenfor samisk kulturminnevern. I budsjettet for 2002 foreslås det i likhet med tidligere år bevilget 1 mill. kr til dette formålet. Bevilgningen disponeres av Sametinget.

Utenriksdepartementet

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2000	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002
116	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	252	400	400

Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

Regjeringen foreslår under kap. 116, post 70 at det bevilges kr 400 000 i første rekke til tilskudd til samer og russiske urfolks deltakelse i Arktisk Råd og via Indigenous Peoples Secretariat. Bevilgningen ble for første gang tildelt i 2000-budsjettet.

Samarbeidet i Arktisk Råd omfatter alle de 8 arktiske statene; Canada, Danmark, Finland, Island, Norge Sverige, Russland og USA. Ett hovedmål med dette sirkumpolære samarbeidet er å fremme bærekraftig utvikling i de arktiske områder. Det legges fra Norges side stor vekt på betydningen av de arktiske urfolkenes deltakelse i Rådet der Samerådet, som én av fire urfolksorganisasjoner, har status som permanente deltakere. Rådets urfolkssekretariat (Indigenous Peoples Secretariat) er lokalisert i København og yter logistikk og annen støtte til urfolkenes deltakelse i Rådet.

Formålet med bevilgningen er å gi tilskudd til urfolksrepresentantens deltakelse i internasjonalt samarbeid i nordområdene på områder der deres interesser er særlig berørt, samt å styrke deres forutsetninger for å delta i denne typen samarbeid.

Justisdepartementet

Det bevilges midler til samiske formål over følgende kapitler og poster:

Kap.	Post	Tiltak
400	01	Justisdepartementet, Forskningsprosjekt om samiske sedvaner og rettsoppfatninger utenfor Finnmark fylke
440	01	Politi- og lensmannsetaten, Driftsutgifter, Midler til politidistrikter med kommuner i forvaltningsområdet for samiske språk
470	72	Fri rettshjelp, Tilskudd til Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark

Kap. 400 Justisdepartementet, post 01 Driftsutgifter

Justisdepartementet vil i 2002 avsette 0,35 mill. kr på kap. 400, post 01 til forskningsprosjektet samiske sedvaner og rettsoppfatninger i områdene sør for Finnmark. Et tverrfaglig forskningsprosjekt ble igangsatt i 1997 med målsetning om å redegjøre for samiske sedvaner og rettsoppfatninger som har gjort eller gjør seg gjeldende i forhold til retten til og bruken av land og vann i samiske områder. Prosjektet har vært ledet av en styringsgruppe oppnevnt av Sametinget og Justisdepartementet. Styringsgruppen har avlevert en delrapport som gjelder samiske sedvaner og rettsoppfatninger i Finnmark fylke. Rapporten legges frem som NOU i løpet av høsten 2001. Samerettsutvalget ble i 2001 oppnevnt på nytt, og både utvalget og forskningsprosjektet skal nå konsentrere seg om samiske sedvaner og rettsoppfatninger i områdene sør for Finnmark. I denne forbindelse ble forskningsprosjektets styringsgruppe nedlagt og prosjektets ledelse overført til samerettsutvalget. Prosjektet har vært planlagt ferdigstilt i 2001, men er forsinket som følge av dette. Prosjektet antas nå ferdigstilt i løpet av 2003.

Kap. 440 Politi- og lensmannsetaten, post 01 Driftsutgifter

Som ledd i en håndhevelse av språkreglene i sameloven har Justisdepartementet gjennom flere år bevilget ekstra midler til politidistrikter med kommuner som hører inn under forvaltningsområder for samisk språk.

Politimesteren i Troms har fra og med 1999 forvaltet et beløp som etter egen instruks fra Justisdepartementet skal dekke ekstrautgifter til oversettelse, tolk, utstyr og opplæring i samisk. I 2000 ble bevilgningen ikke nyttet. I 2001 er det satt av 0,4 mill. kr til formålet.

Videre har Troms, Vestfinnmark og Vadsø politidistrikter fått styrket sine budsjetter med til sammen 0,6 mill. kr i 2001 som følge av det generelle merarbeid distriktene har ved bruk av to språk. Det stilles ikke særskilte krav til rapportering om hvordan disse midlene er brukt, da det gis som en generell styrking av driftsbudsjettene.

Summen av ovennevnte tiltak til samiske formål i 2001 på kap 440, post 01 er 1 mill kr. Avsetningen til samiske formål i 2002 er foreløpig ikke bestemt, men vil bli vurdert både i forhold til størrelse og fordelingskriterier.

470 Fri rettshjelp, post 72 Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak

Over kap. 470, post 72 blir det bevilget midler til Rettshjelpskontoret i Indre Finnmark (RIF). Kontoret ble etablert som et prosjekt i 1987 i samarbeid mellom Forbrukerrådet, Fylkesmannen i Finnmark og kommunene Tana, Karasjok og Kautokeino. Nesseby kommune ble med fra 1994. Målsettingen med prosjektet var å utvikle en modell for rettshjeltilbud i utkantstrøk. Det ble også lagt vekt på minoritetspolitiske hensyn. Rettshjelpen har blitt ytet gratis til befolkningen i de fire kommunene. Ordningen ble permanent fra 1997. Staten finansierte ca. 73,5 pst. av budsjettet til kontoret over Justisdepartementets budsjett i 2001 (ca. 1,1 mill. kr). Ordningen og statstilskuddet for 2002 vurderes i lys av Stortingets behandling av St. meld. nr. 24 (1999-2000) om

fri rettshjelp. I Innst. S. nr. 181 (1999-2000) fremkommer det at Justiskomiteen mener at Rettshjelpskontoret i Indre Finnmark må følge retningslinjene for fri rettshjelp for at kontoret skal få statlig støtte. Det er lagt til grunn at statlig støtte i samsvar med justiskomiteens uttalelser må bety at kontoret må begrense sin bistand i samsvar med rettshjelplovens saklige dekningsområde og økonomiske vilkår. I tråd med Stortingets ønske må RIF fra og med 01.01.2002 følge prinsippene for fri rettshjelp. Tilbudet om gratis rettshjelp begrenses til de klienter som har krav på det etter rettshjelpsloven. De klientene som har en inntekt som overstiger kr 70 000 til 90 000, må imidlertid betale en egenandel på kr 300. For øvrige klienter som ønsker å benytte kontorets bistand vil dette være mulig mot at de betaler markedspris for kontorets tjenester.